

A nemzetközi jog és a kert kapcsolata

készítette: Gáspár Boglárka

Pályázat a Széll Kálmán Ösztöndíjra

Szt/5080-10/2018. sz. megállapodás

Tartalomjegyzék

I. NEMZETKÖZI JOG ÉS A KÖRNYEZET	4
II. A SZENTGOTTHÁRDI VEGYSZERMENTES ELŐVILÁG KIALAKÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI	6
• Egy termékeny terület	6
• Vízvételi lehetőség	7
• Bevonható közösségek: óvoda, általános iskola, középiskola, nyugdíjas csoportok, közcélú foglalkoztatottak és a nyári diákmunkások	7
III. A KIALAKÍTÁS CÉLJA ÉS FOLYAMATA	9
• A cél: a legkisebbeknél a növények megismertetése, a nagyobbaknál a termelésbe történő bevonás, a nyugdíjasoknál a tapasztalat és a tudás átadása, a közcélúaknál a foglalkoztatás	9
• A folyamat: kizárólag vegyszermentes formában, növénytársításokkal, gyermekbarát módon (az iskolákban akár az órarendbe építve gyakorlati foglalkozásként)	9
IV. A VEGYSZERMENTES TERMÉSZET POZITÍV HATÁSA ÉLETMÓDUNKRA	
• A megtermelt bio élelmiszer nyersanyagként felhasználható a helyi közétkeztetésben	10
• Gyermekkorban megtanulható a komposztálás fontossága és annak szabályai	10
• A kertészkedés, mint az aktív társasági élet új pillére	10
V. KERTTEL A ROVAROKÉRT	11
• A szentgotthárdi organikus kertben méhészek munkáját is kérhetnénk, mivel a méhek és egyéb rovarok a beporzásban segítenek	11
• A méztermelésre is lehetőség nyílna, míg a fiatalok előtt egy újabb szakma vagy hobbi bontakozhatna ki	11

VI. AZ ORGANIKUS KERT NÉPSZERŰSÍTÉSE ÍROTT, ONLINE ÉS EGYÉB MÉDIÁBAN.....	12
FELHASZNÁLT IRODALOM.....	13

Pályázat 2018

A nemzetközi jog és a kert kapcsolata

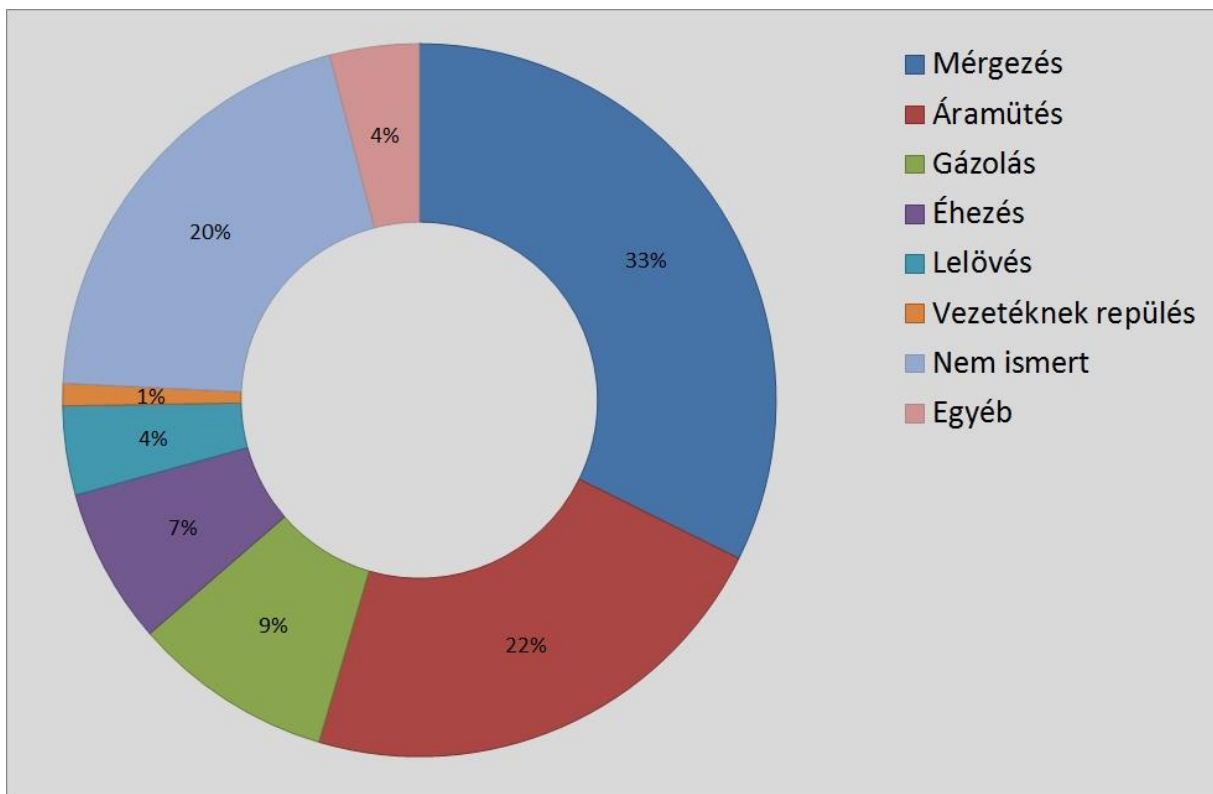
I. NEMZETKÖZI JOG ÉS A KÖRNYEZET

Már kis gyermekkoromtól fogva csábított a jogi, illetve a nemzetközi jogi pálya, melynek több oka is van. Egyrészt nagynéném nyomdokaiba szeretnék lépni, aki szintén jogi egyetemet végzett. Másrészt fontos számomra az élethosszig tartó tanulás. Valljuk be ez a mai világban elengedhetetlen, ez alapján egy jogász számára örökérvényű a tanulás például: a jogszabályok változása miatt. Célom az egyetem elvégzése után részt venni az Európai Unió munkájában.

Érdeklődési köröm másik részét a környezetvédelem témája fedi le. Azt gondolom, hogy napjainkban rendkívül fontos ez a téma, illetve lépések a természet megóvása érdekében. Ezalatt nem csak a multinacionális vállalatok kezdeményezéseire gondolok, hanem a kis, helyi, vagy épp az egyén által tett lépésekre. Fontos felismernünk azt a tény, hogy a rohanó világunk rengeteg káros, környezetet pusztító hatást hozott magával, melynek következményeivel nekünk is számolnunk kell. Nem szabad elfelejtenünk, hogy ennek ellenére igen is sokat tehetünk, azért a helyért, ahol élünk. Az egyéni kezdeményezések játsszák talán a legfontosabb szerepet, hiszen ha valakiben már tudatosult a környezet iránti tisztelet, akkor könnyebben bevonható a világ, az ország, vagy a város által szervezett akciókba. Napjainkban a klíma állandó változása, elsivatagosodás, üvegházhatás okozza a legnagyobb problémákat. Ezek befolyásolják a termelés folyamatát is, ami pedig minket, embereket is, hiszen a számunkra fontos tápanyagokat állítják elő a mezőgazdaságban. Mondhatjuk azt, hogy ez egy ördögi kör, mert ha az időjárás változik, a növények nem teremnek olyan ütemben, vagy épp gyorsabban, így az embereknek megváltozik az étkezésük, kevesebb zöldséget, gyümölcsöt fogyasztanak, ami növeli a különböző betegségek kialakulásának kockázatát, sőt főként a napjaink legégetőbb generációs problémájának meleg ágya lesz: az elhízás. Az előbb említett felgyorsuló és lelassuló termés eseteiben gyakran különböző vegyszerekkel próbálják kompenzálni a növekedést. Ezek a vegyszerek szintén negatív hatást fejtenek ki az emberi szervezetre.

Ezekon a sorsunkat is érintő problémákon gondolkozva, jutottam arra az ötletre, hogy a helyi kezdeményezés egy vegyszermentes élővilág kialakításában rejthet. Ezt az elvet követve kialakíthatnánk egy kertet, amelyet gondozva kiküszöbölhetnénk a nagymértékű vegyszerezett növények fogyasztását. A tervezet kigondolása közben kutakodtam az interneten, melynek eredménye egy cikk lett, amit Németországban írtak. Ebben kifejtették azt a gondolatot, hogy énekesmadarak száma 70 %-kal csökkent ott, mivel a táplálékul szolgáló rovarok száma drasztikusan visszaesett a mezőgazdaság vegyszerszerzése miatt. „Hogy a rovarok pusztulása sodorta veszélybe a mezőgazdasági madarakat, igazolja az a tény is, hogy a városok közelében élő állatok, például a galambok és rigók egyedszáma némiképp növekedett, míg a vidéken élő madarak száma csökkent. Ez azt jelenti, hogy a mezőgazdasági módszerek állnak a jelenség háttérében.”¹

A kördiagram nagyon jól szemlélteti, hogy a madarak pusztulásának fő oka a mérgezés, amit különféle mezőgazdasági vegyszerek is okozhatnak.

¹ <http://www.imperialeagle.hu/hu/content/veszelyek>

Ez is csak megerősítette a véleményemet, ami szerint egy összefogás szükséges ahhoz, hogy megóvjuk a környezetünket. A Szentgotthárdon kialakítható kerttel a város megelőzhetné az énekesmadarak és a rovarok pusztulását.

II. A SZENTGOTTHÁRDI VEGYSZERMENTES ELŐVILÁG KIALAKÍTÁSÁNAK FELTÉTELEI

a) egy termékeny terület:

A kert kialakításához először is egy terület szükséges. Szerencsére a város kiváló helyen terül el, a Lapincs és Rába folyó találkozásánál. Korábban III. Béla telepített ide ciszterci szerzeteseket, akik szintén alakítottak ki egy kertet a templom mögött. Ebből az következik, hogy a föld jó adottságú, magas termőképességű. Fontos lenne figyelembe venni, azt is, hogy a terület ne essen túl távol a városunktól, hiszen az a bevonható közösségeket kissé eltántorítana, sőt ha a diákok tanórán látogatnák meg a helyszínt sok időt elvenne az órából. Véleményem szerint, a szentgotthárdi foci pályára mögötti terület tökéletesen megfelelne ennek a feladatnak. Több okból jutottam erre a döntésre, elsőként nem esik túl távol az iskoláktól, hiszen a Várkerten keresztül hamar megközelíthető, (ez előny lehet a többi városlakó számára is), illetve a forgalom se túl nagy, így a növényeket se szennyeznék annyira az autók kipufogó gáza és még biztonságos útvonal is. Másrészt a környék nem túl zajos, sőt kifejezetten nyugodt, ezáltal pihenésként, kikapcsolódásként is szolgálhatna a kertészkedés az emberek számára. Nyilván sokan azt gondolhatják, hogy mindenkinek van otthon saját dolga, kertje, és ezekre a dolgokra is alig jut ideje, nemhogy még a városban ilyesféle tevékenységeken részt vegyen. Viszont nem szabad elfelejtenünk, hogy a rohanó világunkban valóban semmire sincs időnk, így csak egy séta ebben a kertben is pihenésül szolgálna, miközben rengeteg ismerőssel, barátal, rokonnal találkozhatnánk, akikre szintén nem jut időnk. Mondhatjuk azt is, hogy összeköthetnénk a kellemesét a hasznossal, tehát a szabad levegőn töltünk időt, ezzel példát mutatva a felnövő generációknak, akik már hamar megtanulnák, hogyan tudnának többet tenni a környezetükért, és eközben még jól is éreznék magukat. Fontos lenne a kert védelméről is pár szót ejteni, ami kerítéssel válna a legbiztonságosabbá a rongálók elől. A kerítés finanszírozására helyi vállalkozók segítségét is kérhetnénk, akik remélhetőleg felajánlanának némi faanyagot, munkaerőt esetleg anyagi támogatást, ezzel hozzájárulva a kert kialakításának védelméhez.

b) vízvételi lehetőség:

E terület harmadik előnye a vízparti közelség, amely segítségével megoldhatóvá válna az öntözés, plusz költségek nélkül. A Rába vízének felhasználása történhetne kiszivattyúzással, emellett lehetne tartályokat, hordókat is kihelyezni, amikből az eső vizét használhatnánk fel. Érdemes lenne egy ciszternát építeni, ahol szintén az eső vizét gyűjthetnénk, melynek rengeteg pozitív hatása van, mert az esővíz klórmentes és lágy, így kifejezetten alkalmas öntözésre. Mindez sokkal olcsóbb, mintha a vizet csapból engednénk.

A föld termékenységének növelése érdekében csökkenthetnénk a szemét termelést és komposztálhatnánk, amit később a kert trágyázására használhatnánk fel. „A komposzt a „kertészkedés aranya” – az organikus hulladékot így nagy kár lenne kukába dobni és elveszíteni. A leginkább növényi kerti és háztartási hulladékot gyűjtsük külön komposztnak. Termékennyé teszi a talajt, táplálja azt, és a növények is meghálálják! Eltekintve a gyökerek egészséges fejlődésének serkentésétől, a gazdag és jótékony komposzt használata javítja a talaj összetételét, levegőzését és a vízmegtartó képességét. A komposztálási folyamat gyorsítható giliszták segítségével.”²

c) bevonható közösségek

A kialakítás, ültetés, gondozás megszervezése az egyik legfontosabb feladat. A bevonható közösségek száma magas, hiszen segítségül hívhatnánk minden korosztályt. Kezdhethetnénk az óvodásokkal, akik egy óvodai séta során megismerkedhetnek a növények világával. Az általános iskolások az Arany János és Széchenyi István intézményekből már részt vehetnének a munkában, vagy a biológia és természetismeret órákon a kertben szemléltethetnék a tanárok az órák tananyagát, ami a növényekkel, vegyszermentes élővilággal kapcsolatos. Itt szeretném megemlíteni az unokaöcsémet, aki most kezdte a tanulmányait, viszont imád a szabadban időt tölteni.

---

² <https://sokszinuvidek.24.hu/kertunk-portank/2018/07/10/legy-okos-kiskertesz-fenntarthato-kert-lepesrol-lepesre/>

³ <https://sokszinuvidek.24.hu/életmod/2018/01/24/hivatalos-a-gyermekek-elonyere-valik-a-szabadteri-oktatas/>

2. számú fénykép: készítette: Bangó Boglárka

A Vörösmarty Mihály Gimnázium és III. Béla középiskolák tanulóinak szintén lehetne interaktív, természetközeli órákat tartani. Sok tanár talán attól fél, hogy a természetközeli oktatás elvonná a tanulók figyelmét, viszont egy kutatás pont arra mutatott rá, hogy ez teljesen fordítva igaz. A gyerekek sokkal effektívebb teljesítményre képesek, ha közben időt tölthetnek a szabadban, ezáltal felfrissítve magukat. „A kutatásban két harmadikos osztály vett részt tíz héten át. Az egyik csoporttal egy olyan tanár foglalkozott, aki lelkesedett a szabadtéri oktatásért, a másikkal pedig egy olyan, aki szkeptikusan beszélt róla. Mindkét oktató heti egy órát tartott a szabadban, az iskola mellett egy füves területen.”³ Az eredmény számomra is meglepő számokról tanúskodik. „A tanórákon általában 3,5 perc után

---

³ <https://sokszinuvidek.24.hu/eletmod/2018/01/24/hivatalos-a-gyermekek-elonyere-valik-a-szabadteri-oktatas/>

kell rászólni egy gyerekre, de a természetben javult az osztályok fegyelme és magatartása, és átlagosan 6,5 percig zajlott a tanítás megszakítás nélkül.”⁴ Az önkormányzat és a két gimnázium megegyezhetne akár arról is, hogy az itt végzett önkéntes munkáért a diákoknak órákat igazoljanak a közösségi szolgálati naplóba. Továbbá a ki nem mozdulni vágyó nyugdíjasok számára is jó lehetőség lenne ez a kert, hiszen időt tölthetnének a levegőn, találkozhatnak rég nem látott barátokkal, rokonokkal, osztálytársakkal, tapasztalataikat átadhatnák a növendékeknek, ezzel segítve az ő munkájukat. Az idősek kimozdítása fontos feladat, mert ők sokszor feleslegesnek érzik magukat. Fontos feladatunk a szociális rehabilitáció, amely során a már korábban nyugdíjba vonuló idősek, újra hasznos tagjai lehetnek egy csoportnak. A közcélúan foglalkoztatott emberek munkaereje is hasznos lenne, hiszen egy természetközeli munkát végeznének, amihez talán több kedvvel állnának, mint az utcák söpréséhez. Ezen a területen talán több sikerélmény is érné őket, mert a kertészkedés sokak számára az élet velejárója.

III. A KIALAKÍTÁS CÉLJA ÉS FOLYAMATA

A kertben történő folyamatokról sem szabad elfeledkezünk, kezdetben szükséges a már korábban említett bekerítés a biztonság szempontjából. Ezek után elkezdődhetnének a munkálatok, elsőként a talaj fellazítása, ásása, ezek után a bevetés. Amennyiben nincs megfelelő minőségű talajunk, akkor sem kell rögtön a vegyszerhez, vagy műtrágyához nyúlnunk. A minőséget javíthatjuk zöldtrágyázással és talajtakarással is. Az előbbi bizonyos zöld növények vetését későbbi földbe dolgozását jelenti. Az utóbbi védelmet jelent a talaj felső rétegeinek az erős hőingadozástól, megakadályozza a sok csapadék okozta eliszaposodást, de ugyanakkor véd a kiszáradás ellen is. A növényeket vethetjük, amit a picik is el tudnak végezni, megismerik a föld tapintását, szeretik összekoszolni magukat, élvezik a kint létet, majd az első retket is ki húzhatják földből. A nagyobbak palántolhatnak, kapálhatnak. Itt érdemes arra figyelünk, hogy: „vannak növények, melyeket ha egymás mellé ültetünk, gyorsabban, egészségesebben fejlődnek, és vannak, amelyek egymás mellé kerülve gátolják egymás fejlődését.”⁵ Például: a paradicsom szereti a zellert, a spenótot, de a bab és hagyma ki nem állhatja egymást. Az organikus élővilág kialakítása során nem szabad megfeledkezünk arról, hogy mindez vegyszermentesen történjen meg, így a konyhai

---

4 <https://sokszinuvidek.24.hu/eletmod/2018/01/24/hivatalos-a-gyermekek-elonyere-valik-a-szabadteri-oktatas/>

5 <https://szekelyhon.ro/aktualis/mit-ultessunk-mi-melle-hogy-megnoveljuk-a-vetemenyeskert-hozamat>

maradékokból készített komposzt tökéletes termőtalajt nyújt a csírázó növényeknek. A természeti idő alatt semmiféle mesterséges vegyszert nem használnánk, ezzel is óvva környezetünket, a madarakat, és saját szervezetünket. Rengeteg olyan módszert hasznosítottak az emberek az idők során, amivel meg tudják óvni a növényeket. Remek alternatíva lehet a növényekből erjesztett lé, például: nagyjából fél kilogramm bodzából és esővízből kitűnő növényvédő készül. Kisvárosunkban rengeteg helyen található bodza, többek között a focipálya mentén is. Ez a módszer sokkal hasznosabb és pénztárca kímélőbb. Léteznek védőnövények, amiket a kultúrnövények mellé ültetve távol tartják a kártevőket, pl. bársonyvirág, körömvirág. Ezeket a virágokat bármikor akár a városunk ágyásainak díszítéséül is használhatunk, A virágok kertbe ültetésével a rovarokat is bevonzzuk, ezzel könnyebbé téve a beporzást, valamint az organikus kertészkedés kisegítőit a katicabogarakat is hadrendbe állíthatjuk. Az ovisok a növények mellett a rovarokat is megismerhetik.

IV. A VEGYSZERMENTES TERMÉSZET POZITÍV HATÁSA ÉLETMÓDUNKRA

A megtermelt növények leszüretelésében részt vehetnének a különböző korcsoportú szentgotthárdi lakosok, amelyből haza is vihetnének. A felhasználás másik legjobb formája, ha a közétkeztetésbe is bevonjuk a vegyszermentes élővilág által megérlelt zöldségeket, gyümölcsöket. Ennek több okból is gazdaságos szerepe, a Just Food alacsonyabb áron tudná beszerezni az alapanyagokat, amikből aztán később az ovis, bélás, gimis, aranyos, széchenyis, diákok, tanárok fogyasztják az elkészült ételt. A gyakorlati oktatás bebizonyította, hogy a gyerekek szívesebben megkóstolják azokat az ételeket, amelynek alapanyagait maguk termelték, gondolták. Véleményem szerint mindenkinek sokkal jobban esne az ebéd is, mert bennünk lenne a tudat, hogy mi is hozzájárultunk egy kis, helyi kezdeményezéshez, ami több ízben környezetünkért, de főként értünk van. A korábban említett összeg, amik az eladott növényekből befolyna, hasznosítani lehetne újabb vetőmagok, vízvételi lehetőségek bővítésére. A munkálkodás során a gyerekekben kialakul a felelősségérzet a növényekért, sőt a téli időszakban az itt telelő madarokról történő gondoskodás az etetésünk, esetleg madáretető készítése. Télen, amikor a föld pihen, a tervezés időszaka érkezik el, a következő év vetésforgójának kigondolása, tudatos tervezés. Ha mindez a gyerekek, diákok és őket segítő felnőttek mindennapi gondolkodásának részévé vált, akkor a következő generáció már természetesnek veszi ezt a hozzáállást, például: szelektív hulladék gyűjtést nem nyűgként éli meg, hanem az élet részeként, a jövő alapjaként.

V. KERTTEL A ROVAROKÉRT

Nagypapám hobbiából kiindulva jutott eszembe egy fejlesztési gondolat, amivel még színvonalasabbá válhatna a kert. Ez az ötlet nem más, mint a helyi méhészek bevonása az organikus kert munkálataiba. Fel kell hívnunk a méhek és a méhészek fontosságára a figyelmet, erre ez egy remek alkalom lenne. „A legújabb elemzések szerint az emberiség élelmiszer termelésének mintegy harmada függ a rovarok beporzó tevékenységétől, nagyrészt a méhekétől.”⁶ Egy áprilisban megjelenő cikk szerint kissé megnyugodhatunk, mert az Európai Bizottság a méhek segítségére siet, ami értelmében a kis élőlények bélbaktérium számának csökkentő gyomirtók betiltásáról állapotodnának meg. Ha nálunk, Szentgotthárdon a kert munkálataiba bevonnánk a méhészeket az rengeteg új perspektívát nyitna meg. Egyrészt a férfiak számára is talán vonzóbbá válna a kert. Másrészt ez akár ötlet is lehetne a tanulóknak, akik a pályaválasztás előtt állnak, így a növények, állatok irányába nyithatnának.

3. számú fénykép

VI. AZ ORGANIKUS KERT NÉPSZERŰSÍTÉSE ÍROTT, ONLINE ÉS EGYÉB MÉDIÁBAN

Fontos, hogy amit már elértünk, azt népszerűsítsük. A gyerekek rajzban, élménybeszámolóban, fényképeken keresztül számolhatnak be sikereikről. Tapasztalatokat web oldalon, Facebookon megoszthatnák, ahol egy saját oldalt hozhatnánk létre a kertnek.

---

⁶ <https://sokszinuvidek.24.hu/mozaik/2018/05/20/majus-20-a-matol-a-mehek-vilagnapja/>

Ennek előnyei, többek között, hogy mindenki időben értesülne az aktuális hírekről, történésekről, a kerttel kapcsolatos információkról. Hasonló közösségekkel vehetnék fel a kapcsolatot. Itt akár testvérvárosainkat is motiválhatnánk egy hasonló kezdeményezésre, akik szintén egy hasonló kertet hozhatnának létre. Korábban már volt rá példa, hogy Szlovéniából érkeztek diákok a gimnáziumba, és egy közös napot tölthettek el a helyi diákokkal. A kert ismét lehetne egy indok, aminek köszönhetően a gyerekek új kapcsolatokat köthetnének, nyelvtudásukat használhatnák a valódi életben, miközben egy jó célért munkálkodnak.

Városunk saját televíziós csatornája egy remek média felület lenne az ismeretek terjesztésére. A hírekben szintén megjelenhetnének aktualitások a kertről, vagy a diákok által készített kisfilmek, programok bemutatása.

Tarthatnánk nyitott kert napokat, amikor a szomszédos települések, városok lakói megnézhetnék, ihletet merítenének ebből a kertből. A helyi rendezvényeket is felhasználhatnánk terjesztési céllal, többek között a Tökfesztivált vagy a Történelmi napokat.

A kert népszerűsítése további folyamata során felmerülhet, hogy ki foglalkozna ezzel? Az informatikus képzésben résztvevők, a számítástechnikát kisebb óraszámúban tanulók témaként is megkaphatnák, e felületek kialakítását, kezelését, esetleg elemző programok kidolgozását, de úgy, hogy ők is megjelenjenek kint, és így ők is részesei legyenek a munkának.

Végezetül szeretném összekapcsolni a kertet a tanulmányaim és a nemzetközi joggal. Az egyetem befejezése után szeretnék munkát vállalni az Európai Unió keretein belül, azt sem tartom kizártnak, hogy természetvédelemmel kapcsolatban. A jövőbeli terveim gondolatmenten alapján jutottam arra a következtetésre, hogy egyénként is rengeteget tudunk tenni környezetünkért. Kapcsolatot kereshetnének külföldön és tapasztalatokat oszthatnának meg egymással, ezzel segítve egymást és a Földünket.

FELHASZNÁLT IRODALMAK

Felhasznált hivatkozások

1. <http://www.imperialeagle.hu/hu/content/veszelyek>
2. Zeke Andrea: Légy okos kiskertész: fenntartható kert lépésről lépésre - <https://sokszinuvidek.24.hu/kertunk-portank/2018/07/10>
3. Pethő Melánia: Mit ültessünk mi mellé, hogy megnöveljük a veteményeskert hozamát? -<https://szekelyhon.ro/aktualis>
4. Csákváry Hédi: Növénytársítás – szeret, nem szeret a kertben - <https://balintgazda.hu/aktualis-kert/marcius>
5. Védőnövények a kertben - <https://www.csalan.hu/otletek/biokerti-tippek>
6. Hivatalos a gyermekek előnyére válik a szabadtéri oktatás - <https://sokszinuvidek.24.hu/eletmod/2018/01/24/>
7. <http://www.iskolakertekert.hu/az-iskolakertekrol/kertmozgalmak>
8. <https://bioguru.hu.blogspot.com/p/biokerteszkedes-otthon.html>
9. <https://sokszinuvidek.24.hu/mozaik/2018/05/20/majus-20-a-matol-a-mehek-vilagnapja/>

Felhasznált fényképek

1. fénykép: <https://pxhere.com/hu/photo/1177041>
2. fénykép: Bangó Boglárka
3. fénykép: <https://pixnio.com/hu/allatok/rovarok/meh/meh-termeszet-virag-beporzas-pollen-rovar-meh>

diagramm: <http://www.imperialeagle.hu/hu/content/veszelyek>

